

I.

Kejsaren

DET VAR NAPOLEON som hade en sådan passion för kyckling att han lät sina kockar arbeta dygnet runt. Ett sådant kök det var, med fåglar i alla stadier av avklädnad; en del fortfarande kalla och upphängda på krokar, andra långsamt snurrande på spettet, men de flesta kastade på avskrädeshögen eftersom Kejsaren var upptagen.

Besynnerligt att vara så styrd av en aptit.

Det var min första tjänst. Jag fick börja med att vrida nacken av kycklingarna men inom kort var det jag som fick bära serveringsfatet genom den tumstjocka lervällingen till hans tält. Han tyckte om mig därför att jag var kortväxt. Jag smickrar mig själv. Han tyckte inte illa om mig. Han tyckte inte om någon utom Joséphine och han tyckte om henne på samma sätt som han tyckte om kyckling.

Ingen som var längre än en och femtiofem fick passa upp på Kejsaren. Han höll sig med små tjänare och stora hästar. Hans mest älskade häst var sjutton tvärhänder hög med en svans som kunde svepas tre gånger runt en vuxen man och ändå räcka till peruk åt hans älskarinna. Den hästen hade det onda ögat och det har varit nästan lika många döda ridknektar i stallet som kycklingar på bordet. Dem som inte odjuret själv dödade med en enkel

spark gjorde sig dess herre av med därför att de inte fått hårremmen att glänsa tillräckligt eller därför att bettet på betslet var grönt.

»En ny regim måste blända och överraska«, sa han. Bröd och skådespel tror jag han sa. Så det var inte förvånande att när vi äntligen fann en ridknekt kom han från en cirkus och nådde inte högre än till flanken på hästen. När den nye ridknekten ryktade hästen stod han på en stege som var bred nertill och spetsig upptill, men när han skulle motionera odjuret tog han ett väldigt språng och landade rakt på den glänsande ryggen, medan hästen stegrade sig och frustade utan att kunna kasta av honom, inte ens med mulen i backen och bakbenen i vädret. Sedan försvann de bakom en dammridå och färdades miltals omkring och dvärgen klängde sig fast i manen och hojtade på sitt lustiga språk som ingen av oss kunde förstå.

Men han förstod allting.

Han fick Kejsaren att skratta och hästen rådde inte på honom, så han stannade kvar. Och jag stannade kvar. Och vi blev vänner.

En natt när vi är i kökstältet börjar klockan ringa som om Djävulen själv vore i andra änden. Vi störtar upp allesammans och en rusar fram till spettet medan en annan spottar på silvret och jag måste dra på mig kängorna igen och göra mig beredd att klampa i väg över de frusna hjulspåren. Dvärgen säger skrattande att han hellre har med hästen att göra än med dess herre, men vi skrattar inte.

Här kommer nu kycklingen garnerad med persilja som kocken ömt vårdar i en död soldats hjälm. Utanför

är snöflingorna så täta att jag känner mig som ett litet barn ute i snöstormen. Jag måste kisa med ögonen för att kunna följa den gula fläcken som lyser upp Napoleons tält. Ingen annan kan ha ett ljus tält vid den här tiden på natten.

Det är ont om bränsle. Det är inte alla i den här armén som har tält.

När jag kliver in sitter han ensam med en jordglob framför sig. Han märker mig inte, han fortsätter att snurra jordgloben runt runt och håller den ömt med båda händerna som om den vore ett bröst. Jag ger ifrån mig en kort hostning och han tittar tvärt upp med ett skräckslaget ansiktsuttryck.

»Sätt den här och gå sedan.«

»Vill ni att jag ska skära upp den, Sire?«

»Det klarar jag själv. Godnatt.«

Jag vet vad han menar. Han ber mig nästan aldrig att skära upp nu för tiden. Så snart jag har gått kommer han att lyfta av locket och ta upp den och köra in den i munnen. Han skulle vilja att hela hans ansikte var mun så att han kunde propa in en hel fågel.

Morgonen därpå finns i bästa fall önskebenet kvar.

Det finns ingen värme, bara köldgrader. Jag kan inte minnas känslan av en brasa mot mina knän. Till och med i köket, den varmaste platsen i alla läger, är värmen för svag för att sprida sig och kopparkastrullerna blir matta och dunkla. Jag tar av mig strumporna en gång i veckan för att klippa tånaglarna och de andra kallar mig för snobb. Vi är vita med röda näsor och blåa fingrar.

Trikoloren.

Han gör det för att få sina kycklingar att hålla sig färska.

Han använder vintern som skafferi.

Men det var länge sedan nu. I Ryssland.

Nu för tiden talar folk om sakerna han gjorde som om de var förnuftiga. Som om till och med hans mest ödesdigra misstag bara var följderna av otur eller hybris.

Det var en enda röra.

Ord som ödeläggelse, våldtäkt, blodbad, massaker och svält är ord som skärmar av smärtan, sätter den bakom lås och bom. Ord om krig som är skonsamma mot ögat.

Jag berättar historier. Tro på mig.

Jag ville bli trumslagare.

Värvningsofficeren gav mig en valnöt och frågade om jag kunde knäcka den mellan tummen och pekfingret. Det kunde jag inte, och han skrattade och sa att en trumslagare måste ha starka händer. Jag sträckte fram handflatan med valnöten som vilade där och återgäldade hans utmaning. Han skiftade färg och lät en löjtnant föra mig till kökstälten. Kocken mönstrade min spinkiga kropp och trodde nog inte att jag skulle lämpa mig som köttstyckare. Röran av oidentifierbara köttstycken som måste hackas till den dagliga stuvningen var inget för mig. Han sa att jag hade tur, att jag skulle få arbeta för Bonaparte i egen hög person, och under ett kort, lyckligt ögonblick föreställde jag mig att jag skulle utbildas till sockerbagare och få bygga spröda torn av socker och grädde. Vi gick mot ett litet tält med två uttryckslösa vakter på post invid tältflikarna.

»Bonapartes eget förråd«, sa kocken.

Utrymmet från marken till tältets välvda tak var tråvat med grova träburar, ungefär tre decimeter i kvadrat, med små korridorer som löpte emellan dem, knappt så breda som en man. I varje bur satt två eller tre fåglar, med avhuggna näbbar och klor, och stirrade ut mellan spjälorna med stumma, identiskt lika ögon. Jag är inte någon mes och jag har sett mängder av ändamålsenliga stympningar på våra bondgårdar, men jag var inte beredd på tystnaden. Inte det minsta prassel. De kunde ha varit döda, skulle ha varit döda, om det inte varit för ögonen. Kocken vände sig om för att gå. »Ditt jobb är att ta ut dem och vrida nacken av dem.«

Jag slank i väg ner till kajen, och eftersom stenarna var varma tidigt i april den våren och eftersom jag hade varit på resa i många dagar föll jag i sömn och drömde om trummor och en röd uniform. Det var en stövel som väckte mig, hård och glänsande med en välbekant lukt av sadel. Jag lyfte på huvudet och såg att den vilade på min mage på samma sätt som jag hade låtit valnöten vila i min handflata. Officeren såg inte på mig, men sa: »Du är soldat nu och du kommer att få gott om tillfällen att sova ute i det fria. Upp med dig.«

Han lyfte foten, och då jag kravlade mig upp gav han mig en hård spark och sa, medan han fortfarande tittade rakt fram: »Fasta skinkor, det är alltid något.«

Jag fick snart nog veta vad han hade för rykte, men han besvärade mig aldrig. Jag tror det var kycklinglukten som avhöll honom.

Jag längtade hem från första början. Jag saknade min mor. Jag saknade kullen där solen kastar sina sneda strålar tvärs över dalen. Jag saknade allt det vardagliga jag hade avskytt. Om våren där hemma strimmar maskrosorna fälten och floden flyter lättjefullt fram igen efter månader av regn. När värvarna kom var vi en övermodig skara som skrattade och sa att det var på tiden att vi fick se något mer än den röda ladan och kossorna vi hade förlöst. Vi skrev in oss på fläcken, och de som inte kunde skriva tryckte dit en optimistisk tumfläck på papperet.

I vår by tänder vi ett bål varje år i slutet av vintern. Vi hade byggt upp det under flera veckor, högt som en katedral med en hädisk spira av trasiga snaror och lusiga halmmadrasser. Det skulle bli massor av vin och dans och nojsande i mörkret, och eftersom vi skulle ge oss av från byn fick vi lov att tända brasan. När solen gick ner stack vi in våra fem brinnande facklor mitt i hjärtat på bålet. Jag blev torr i munnen då jag hörde hur träet fattade eld och splittrades tills den första flammen sökte sin väg ut. Jag önskade att jag vore en helig man med en ängel som skyddade mig så att jag kunde hoppa in i elden och se mina synder brännas bort. Jag går till bikt men utan någon glöd. Det måste göras från hjärtat eller inte alls.

Vi är ett ljummet folk, alla våra högtider och allt vårt hårda arbete till trots. Det är inte mycket som rör vid oss, men vi längtar efter att bli vidrörda. Vi ligger vakna om nätterna och försöker förmå mörkret att skingra sig och visa oss en uppenbarelse. Våra barn skrämmer oss i sin varma förtrolighet, men vi ser till att de växer upp och

blir som vi. Ljumma som vi. En sådan här natt, när våra händer och ansikten är heta, kan vi tro att morgondagen ska visa oss änglar i krukor och att den välkända skogen plötsligt ska uppenbara en ny stig för oss.

Sist vi hade det här bålet försökte en granne riva ner bräderna i sitt hus. Han sa att det inte var annat än en stinkande hög av dynga, torkat kött och löss. Han sa att han skulle bränna alltsammans. Hans hustru slet och drog i honom. Hon var en kraftig kvinna, van vid smörkärnan och åkern, men hon kunde inte hindra honom. Han dängde knytnäven i det torra timret tills hans hand såg ut som ett fått lammhuvud. Sedan låg han invid elden hela natten tills den tidiga morgonvinden täckte honom med svalnande aska. Han talade aldrig om det. Vi talade aldrig om det. Han kommer inte till bålet mer.

Ibland undrar jag varför ingen av oss försökte hejda honom. Jag tror att vi ville att han skulle göra det, göra det åt oss. Riva ner våra liv, fyllda av dryga timmar, och låta oss börja om på nytt. Rena och enkla med öppna händer. Det skulle inte bli så, lika lite som det kunde ha blivit så när Bonaparte satte halva Europa i brand.

Men vilken annan möjlighet hade vi?

Morgonen kom och vi marscherade i väg med våra knyten med bröd och lagrad ost. Kvinnorna fällde tårar och männen dunkade oss i ryggen och sa att soldatlivet är ett härligt liv för en pojke. En liten flicka som alltid brukade följa mig i hälarna drog i min hand och rynkade ögonbrynen av oro.

»Kommer du att döda människor, Henri?»

Jag gled ner bredvid henne. »Inte människor, Louise, bara fienden.«

»Vad är fienden för något?«

»En som inte är på din sida.«

Vi var på väg för att ansluta oss till Englandsarmén i Boulogne. Boulogne, en sömnig, obetydlig hamnstad med en handfull horhus, blev plötsligt kejsardömets språngbräda. Bara tre mil därifrån, lätt att urskilja en klar dag, låg England med hela sin arrogans. Vi kände till engelsmännen, vi visste att de åt sina barn och struntade i den heliga jungfrun. Att de begick självmord med opassande glättighet. Engelsmännen har den högsta självmordsfrekvensen i Europa. Det fick jag veta direkt av en präst. Engelsmännen med sin John Bull-biff och sitt skummande öl. Engelsmännen som redan nu står upp till midjan i vattnet utanför Kents kust och övar för att kunna dränka den bästa armén i världen.

Vi ska invadera England.

Hela Frankrike kommer att rekryteras om det visar sig nödvändigt. Bonaparte kommer att slita åt sig sitt land som en tvättsvamp och krama ur det till yttersta droppen.

Vi är alla förälskade i honom.

Fastän mina förhoppningar har gäckats om att få trumma med hög buret huvud i täten för en stolt kolonn, håller jag ändå huvudet ganska högt här i Boulogne, för jag vet att jag kommer att få se Bonaparte själv. Han kommer regelbundet skramlande från Tuilerierna och granskar uppmärksamt havet precis som gemene man kontrollerar sin regntunna. Att vara nära honom, säger

dvärgen Domino, är som att ha en stark vind svepande runt öronen. Han säger att det är så madame de Staël har uttryckt det och hon är tillräckligt berömd för att ha rätt. Hon bor inte i Frankrike nu. Bonaparte lät landsförvisa henne därför att hon klagade på att han censurerade teatern och drog in tidningarna. Jag köpte en gång en av hennes böcker av en gårdfarihandlare som hade fått den av en luggsliten adelsman. Jag förstod inte mycket men jag lärde mig ordet »intellektuell« som jag gärna skulle vilja använda om mig själv.

Domino skrattar åt mig.

På nätterna drömmer jag om maskrosor.

Kocken slet ner en kyckling från kroken ovanför sitt huvud och öste upp en näve fyllning ur kopparbunken.

Han log.

»I kväll ska vi ut på stan, pojkar, och det blir en kväll att minnas, det svär jag på.« Han pressade in fyllningen i fågeln och snurrade runt med handen för att få ett jämnt lager.

»Ni har väl allesammans haft en kvinna förut?«

De flesta av oss rodnade och några fnissade.

»Om ni inte har det finns det ingenting härligare, och om ni har det så – ja, självaste Bonaparte tröttnar ju inte på att få samma sak dag efter dag.«

Han höll upp kycklingen till allmän beskådan.

Jag hade hoppats att få stanna inne med fickbibeln som min mor hade gett mig när jag gav mig av. Min mor älskade Gud, hon sa att Gud och jungfru Maria var allt hon

behövde, även om hon var tacksam för sin familj. Jag har sett henne knäböja före gryningen, före mjölkningen, före grötmålet, och ropa högt till Gud som hon aldrig har sett. Vi är mer eller mindre gudfruktiga i vår by och vi högaktar prästen som traskar en dryg mil för att ge oss oblaten, men det tränger inte in i våra hjärtan.

Aposteln Paulus sa att det är bättre att gifta sig än att brinna, men min mor lärde mig att det är bättre att brinna än att gifta sig. Hon ville bli nunna. Hon hoppades att jag skulle bli präst och sparade för att ge mig en utbildning medan mina vänner tvinnade rep och gick med tunga steg efter plogen.

Jag kan inte bli präst, för trots att mitt hjärta ljuder lika högt som hennes kan jag inte påstå att jag får något hänryckande svar. Jag har ropat till Gud och jungfru Maria, men de har inte ropat tillbaka och jag är inte intresserad av någon lågmäld liten stämning. Nog kan en gud möta passion med passion?

Hon säger att han kan det.

Då borde han göra det.

Min mors familj var inte förmögen men de var respektabelt folk. Hon fick en from uppfostran med musik och lämplig litteratur, och det diskuterades aldrig politik vid matbordet, inte ens när upprorsmännen slog in dörrarna. Hennes familj var monarkister. När hon var tolv år talade hon om för dem att hon ville bli nunna, men de ogillade överdrifter och försäkrade henne att ett äktenskap skulle ge henne större tillfredsställelse. Hon växte i hemlighet, utom synhåll för dem. Utåt var hon lydiga och kärleksfull,

men inom sig närde hon en hunger som skulle ha väckt deras avsmak, om inte avsmak i sig vore en överdrift. Hon läste om helgonens liv och kunde det mesta av Bibeln utantill. Hon trodde att den heliga jungfrun själv skulle hjälpa henne när ögonblicket var inne.

Ögonblicket kom när hon var femton år, på en boskapsmarknad. Nästan hela staden var ute och tittade på de lufsande oxarna och de bråkande fåren. Hennes mor och far var på festhumör och i ett obetänksamt ögonblick pekade hennes pappa på en tjock, välklädd man som bar ett barn på axlarna. Han sa att hon inte kunde få sig en bättre äkta man. Han skulle äta middag hos dem senare och hoppades varmt att Georgette (min mor) skulle sjunga efter måltiden. När folkmassan tätnade tog min mor till flykten, utan att ta någonting annat med sig än kläderna hon gick och stod i och Bibeln som hon alltid bar med sig. Hon gömde sig i en höskrinda och gav sig denna solstekta afton i väg ut ur staden och färdades långsamt genom det stilla landskapet tills kärran kom fram till min födelseby. Utan någon som helst fruktan, eftersom hon trodde på den heliga jungfruns makt, presenterade sig min mor för Claude (min far) och bad att bli förd till närmaste kloster. Han var en trögtänkt men snäll man, tio år äldre än hon, och han erbjöd henne en säng för natten, i tanken att han skulle föra henne tillbaka hem dagen därpå och kanske inhösta en belöning.

Hon for aldrig hem och hon fann heller aldrig klostret. Dagarna förvandlades till veckor och hon var rädd för sin far, eftersom hon hörde att han genomsökte hela trakten och lämnade mutor i alla kloster han kom förbi. Tre

månader förflöt, och hon upptäckte att hon hade god hand med växter och att hon kunde lugna skrämda djur. Claude talade sällan med henne och besvarade henne aldrig, men ibland kom hon på honom med att betrakta henne medan han stod stilla och skuggade för ögonen med handen.

Sent en kväll när hon låg och sov hörde hon hur det knackade på dörren, och när hon tände sitt ljus fick hon se Claude i dörröppningen. Han hade rakat sig, han var klädd i sin nattskjorta och han luktade karboltvål.

»Vill du gifta dig med mig, Georgette?«

Hon skakade på huvudet och han gick sin väg, men han kom tillbaka då och då allteftersom tiden framskred och stod där alltid i dörren, slätrakad och tvåldoftande.

Hon sa ja. Hon kunde inte bege sig hem. Hon kunde inte bege sig till ett kloster så länge hennes far mutade varenda abbedissa som trängtade efter en ny altartavla, men hon kunde inte fortsätta att leva med den här tyste mannen och hans pratsjuka grannar om han inte gifte sig med henne. Han kröp ner bredvid henne i sängen och smekte hennes ansikte och tog hennes hand och förde den till sitt eget ansikte. Hon var inte rädd. Hon litade på den heliga jungfruns makt.

Efter det knackade han på dörren på precis samma sätt varje gång han ville ha henne och väntade tills hon sa ja.

Så föddes jag.

Hon berättade för mig om mina morföräldrar och deras hus och deras piano, och en skugga for över hennes ögon när hon tänkte på att jag aldrig skulle få träffa dem, men jag hade ingenting emot att vara anonym. Alla andra i byn hade långa rader av släktingar att bli osams med och hålla

reda på. Jag hittade på historier om mina. De var precis vad jag ville att de skulle vara, alltefter min sinnesstämning.

Tack vare min mors ansträngningar och vår prästs lätt rostiga lärdom lärde jag mig läsa på mitt eget språk och på latin och engelska, jag lärde mig räkning samt det elementäraste om hur man ger första hjälpen, och eftersom prästen utökade sin magra inkomst med vadhållning och dobbel lärde jag mig vartenda kortspel som fanns och en del små trick. Jag talade aldrig om för min mor att prästen hade en ihålig Bibel med en kortlek inuti. Ibland tog han av misstag med sig den till gudstjänsten och då läste han alltid ur första kapitlet i Första Mosebok. Byborna trodde att han älskade skapelseberättelsen. Han var en god man, men ljummen. Jag skulle ha föredragit en brinnande jesuit, då hade jag kanske funnit den hänförelse jag behöver för att kunna tro.

Jag frågade honom varför han var präst, och han sa att om man måste arbeta för någon är det bäst med en frånvarande överordnad.

Vi fiskade tillsammans och han pekade ut de flickor han ville ha och bad mig att göra det i hans ställe. Det gjorde jag aldrig. Jag kom sent till kvinnor, precis som min far.

När jag gav mig av grät min mor inte. Det var Claude som grät. Hon gav mig sin lilla Bibel, den som hon hade bevarat i så många år, och jag lovade henne att jag skulle läsa i den.

Kocken såg min tvekan och petade på mig med en steknål. »Du har inte vart med om det förr, va, pojke? Var inte rädd. Flickorna som jag känner är hur rena som helst och öppna som Frankrikes fält.« Jag gjorde mig i ordning och tvättade mig över hela kroppen med karboltvål.

Bonaparte, korsikanen. Född 1769, i Lejonets tecken.

Kortväxt, blek, butter, med blicken riktad mot framtiden och en säregen förmåga att koncentrera sig. År 1789 öppnade revolutionen en stängd värld och under en period hade den simplaste gatpojke mer på sin sida än vilken aristokrat som helst. För en ung löjtnant, väl förfaren i artillerikonsten, var utsikterna gynnsamma och på några få år förvandlade general Bonaparte Italien till en fransk bygd.

»Vad är framgång«, sa han, »annat än förmågan att utnyttja tillfälligheterna?« Han trodde att han var världens medelpunkt och under en lång tid fanns det ingenting som gav honom anledning att rucka på den tron. Inte ens John Bull. Han var förälskad i sig själv och Frankrike förenade sig med honom i denna förälskelse. Det var en kärlekshistoria. Kanske alla kärlekshistorier är sådana: inte ett kontrakt mellan jämbördiga parter utan en explosion av drömmar och begär som inte kan få något utlopp i det vardagliga livet. Bara ett drama duger och medan fyrverkeriet pågår har himlen en annorlunda färg. Han blev Kejsare. Han kallade in påven från den heliga staden för att låta honom kröna sig, men i sista sekunden tog han kronan i sina egna händer och satte den på sitt eget huvud. Han lät skilja sig från den enda människa

som förstod honom, den enda människa han någonsin älskade på allvar, därför att hon inte kunde skänka honom ett barn. Det var den enda delen av kärlekshistorien som han inte kunde klara av ensam.

Han är omväxlande motbjudande och fascinerande.

Vad skulle du göra om du vore Kejsare? Skulle soldaterna bli siffror? Skulle fältslagen bli diagram? Skulle de intellektuella bli ett hot? Skulle du sluta dina dagar på en ö där maten är salt och sällskapet menlöst?

Han var den mäktigaste mannen i världen och han kunde inte slå Joséphine i biljard.

Jag berättar historier. Tro på mig.

Bordellen förestods av en jättekvinna från Sverige. Hennes hår var gult som maskrosor och täckte hennes knän som en levande matta. Hennes armar var nakna, hon hade skjutit upp ärmarna på sin klänning och fäst dem med ett strumpeband. I en läderrem runt halsen hade hon en trädocka med platt ansikte. Hon såg att jag stirrade på den och drog mitt huvud intill sig så att jag tvingades andas in doften av den. Den luktade mysk och sällsamma blommor.

»Från Martinique, som Bonapartes Joséphine.«

Jag log och sa: »*Vive notre dame de victoires*«, men jättekvinnan skrattade och sa att Joséphine aldrig skulle bli krönt i Westminster som Bonaparte hade lovat. Kocken sa skarpt åt henne att hålla tand för tunga, men hon var inte rädd för honom. Hon ledde in oss i ett kallt stenrum, möblerat med hårda halmbäddar och ett långt bord där en massa krus med rött vin stod uppradade. Jag hade väntat

mig röd sammet, så som prästen hade beskrivit sådana här ställen för tillfällig njutning, men det fanns ingenting mjukt och dämpat här, ingenting som kunde skyla över våra förehavanden. Kvinnorna som kom in var äldre än jag hade föreställt mig, inte alls som bilderna i prästens bok om syndfulla ting. Inte ormliknande, inte Eva-liknande med bröst som äpplen, utan fylliga och resignerade, med håret hopprafsats i en slarvig knut eller löst hängande runt axlarna. Mina kamrater skrånade och visslade och bälgade i sig vinet direkt ur krusen.

Kocken tog första steget – han klatschade en kvinna i rumpan och kom med något skämt om hennes snörliv. Han var fortfarande iförd sina fettfläckade kängor. De andra började para ihop sig och lämnade mig med en tålmodig kvinna med svarta tänder och tio ringar på ena fingret.

»Jag har just tagit värvning«, sa jag till henne och hoppades hon skulle förstå att jag inte visste hur jag skulle bära mig åt.

Hon nöp mig i kinden. »Det säger de allesammans, de tror att det är billigare första gången. Hårt arbete är vad jag kallar det, som att lära ut biljard utan en kö.« Hon tittade bort mot kocken som satt på huk på en av halmbäddarna och försökte dra fram sin kuk. Hans kvinna knäböjde framför honom med korslagda armar. Med ens gav han henne ett slag tvärs över ansiktet, och smällen fick pratet att dö ut ett ögonblick.

»Hjälp mig, din slinka, du kan väl stoppa in handen, eller är du rädd för ålar?«

Jag såg hur hennes mun förvreds och det röda märket

på hennes kind glödde trots den grova hyn. Hon svarade inte, stoppade bara in handen i hans byxor och tog fram den som en iller som man håller om halsen.

»I din mun.«

Jag tänkte på gröt.

»En trevlig karl, din vän«, sa min kvinna.

Jag ville gå fram till honom och pressa ner hans huvud i filten tills han inte kunde andas längre. Sedan kom han med ett väldigt bölande och vältrade sig bakåt på armbågarna. Hans kvinna reste sig upp och spottade långsamt och eftertryckligt i skålen på golvet, sedan sköljde hon munnen med vin och spottade ut det också. Hon förde en hel del väsen och kocken hörde det och frågade henne vad hon menade med att kasta hans sperma i Frankrikes kloaker.

»Vad skulle jag annars göra med den?«

Han kom emot henne med höjd knytnäve men den föll aldrig. Min kvinna klev fram och dängde till honom i bakhuvudet med ett vinkrus. Hon höll om sin väninna ett ögonblick och gav henne en snabb kyss på pannan.

Det skulle hon aldrig göra med mig.

Jag sa åt henne att jag hade ont i huvudet och gick och satte mig utanför.

Vi bar hem vår anförare och turades om fyra och fyra att bära honom som en likkista på våra axlar, med ansiktet neråt för den händelse han skulle kräkas. Morgonen därpå svassade han över till officerarna och skröt om hur han hade fått slinkan att svälja honom hel och hållen och hur hennes kinder hade fyllts ut som på en råtta när hon tog emot honom.

»Vad har hänt med ditt huvud?«

»Jag ramlade på vägen hem«, sa han och tittade på mig.

Han var ute och horade mest varenda kväll, men jag följde aldrig med honom mer. Med undantag för Domino och Patrick, den avsatte prästen med örnögat, talade jag nästan inte med någon. Jag tillbringade tiden med att lära mig hur man fyller en kyckling med inkråm och hur man drar ut på tillagningsprocessen. Jag väntade på Bonaparte.

Till sist, en varm dag då havet lämnade kratrar av salt mellan stenarna på kajen, kom han. Han kom med sina generaler Murat och Bernadotte. Han kom med sin nye storamiral. Han kom med sin hustru, vars elegans fick även de mest ohyfsade i lägret att borsta sina stövlar två gånger. Men jag såg ingen annan än honom. I många år hade min mentor, prästen som helhjärtat stött revolutionen, talat om för mig att Bonaparte kanske var Guds återvändande Son. Jag lärde mig hans slag och fälttåg i stället för historia och geografi. Jag har legat tillsammans med prästen på en gammal hopplöst veckig karta och tittat på de platser där Napoleon dragit fram och sett Frankrikes gränser långsamt vidgas. Prästen bar en bild av Bonaparte närmast sin bild av den heliga jungfrun och jag växte upp med båda två, utan att min mor, som förblev monarkist och fortfarande bad för Marie Antoinettes själ, visste om det.

Jag var bara fem år när revolutionen förvandlade Paris till en stad för fria män och Frankrike till Europas gissel. Vår by låg inte särskilt långt söderut vid Seine, men vi kunde lika väl ha bott på månen. Ingen visste på allvar vad som försiggick förutom att kungen och drottningen satt

i fängelse. Vi förlitade oss på skvaller, men prästen smög fram och tillbaka och förlitade sig på att hans ämbetsdräkt skulle rädda honom från såväl kanon som kniv. Byn var splittrad. De flesta tyckte att det var rätt att ha en kung och en drottning, även om kungen och drottningen inte brydde sig om oss, annat än som inkomstkälla och bakgrundsdekor. Men det är mina ord, som jag lärt av en begåvad man som inte tog hänsyn till gemene man. För det mesta kunde mina vänner i byn inte uttrycka sin olust, men jag såg den i deras axlar när de föste ihop boskapen, såg den i deras ansikten när de lyssnade till prästen i kyrkan. Vi var alltid hjälplösa, vem som än hade makten.

Prästen sa att vi levde i de yttersta dagarna och att revolutionen skulle frambringa en ny Messias och det tusenåriga riket på jorden. Han gick aldrig så långt när han predikade. Han sa det till mig. Inte till de andra. Inte till Claude med sina ämbar, inte till Jacques i mörkret med sin käresta, inte till min mor med sina böner. Han satte mig i sitt knä och höll mig intill den svarta prästrocken som luktade gammalt tyg och hö, och sa åt mig att inte bli oroad av ryktena i vår by om att alla i Paris antingen svalt eller var döda. »Jesus sa att han kom inte med fred utan med svärd, kom ihåg det, Henri.«

När jag blev äldre och de stormiga tiderna övergick till någonting som liknade lugn började Bonaparte skapa sig ett namn. Vi kallade honom vår Kejsare långt innan han själv hade tagit sig den titeln. När vi var på väg hem från vår provisoriska kyrka i vinterskymningen såg prästen mot stigen som förde bort därifrån och höll mig så hårt i armen att det gjorde ont. »Han kommer att kalla dig«, viskade